

Op de sofa van de Kesterheide

Een uitgave van de Heemkundige Kring van Gooik

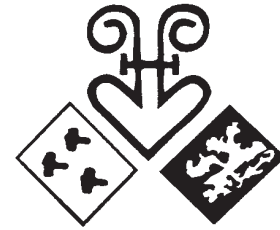
Op de sofa van de Kesterheide

Het jaar van de Kesterheide
in woord en beeld

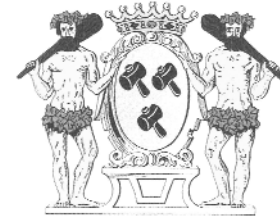
Redactie Heemkundige Kring van Gooik

Een uitgave van de Heemkundige Kring van Gooik

Op de sofa van de Kesterheide
Het jaar van de Kesterheide in woord en beeld
© Heemkundige Kring van Gooik
Uitgave van de Heemkundige Kring van Gooik 2011
Druk: ABC
D/2011/4794/2

HEEMKUNDIGE KRING
VAN GOOIK

Met dank aan het gemeentebestuur van Gooik.

CIP

Titel: Op de sofa van de Kesterheide - Het jaar van de Kesterheide in woord en beeld

Auteur: redactie Heemkundige Kring van Gooik

Vormgeving: Johnny Van Bavegem

Administratie en nazicht tekst: Jean-Paul De Loecker

Aquarellen: Herman Dewit

Uitgever: Heemkundige Kring van Gooik VZW

215 blz., 21 x 21 cm, 1ste druk

In de reeks: Bijdragen tot de Gooikse Geschiedenis - deel 25

ISBN/EAN: 9789081740302 - NUR 693 - SISO 987.4

Doelgroep: Inwoners van Gooik en Kester en hun omgeving

Trefwoorden: Gooik, Kester, Kesterheide, oorlog, mondelinge overlevering, verhalen, natuur, groen

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of betrokken auteur.

De auteur is verantwoordelijk voor de inhoud en illustratie van zijn bijdrage, tenzij anders vermeld.

Woord vooraf

WE ZIJN TE BESCHEIDEN OVER ONZE PURPEREN HEIDE

Woord vooraf

Michel DOOMST

Net boven de zevende hemel moet de Kesterheide te situeren zijn: sinds eeuwen een plek waar mensen zich veilig en verheven hebben gevoeld en dus een landschapsmonument dat wij moeten koesteren en verder ontwikkelen.

Gedurende een aantal decennia is de Kesterheide onterecht door de gemeenschap uit handen gegeven: het werd beschouwd als een onontginbare hoogte waar te weinig economische waarde in zat om te investeren. In de roes van de naoorlogse economische ontwikkeling heeft men te lang over de ecologisch-culturele waarde van dit gebied heen gekeken, hoe hoog dit punt op de reliëfatlas ook was. Kwalitatief is daardoor de omgeving op een status-quo blijven hangen: tussen Zwartschaap, Paddenbroek, Hogenberg en Kesterberg hebben landbouwers hun akkerwerk gedaan, er werd enige boombeplanting verricht, maar een visie op het totaalgebied was niet aan de orde.

Rust en recreatie hebben de eminente mogelijkheden van de Kesterheide opnieuw aan het rollen gebracht: het Pajottenland is zich ook aan het organiseren om van gesloten landbouwgebied tot een dynamisch en open platteland te ontwikkelen. Landbouw en natuur zijn daar de dragers van een buitengebied dat ontspanning en leefkader moeten bieden voor bezoekers binnen en buiten de gemeente. De Kesterheide moet dus ruimtelijk breed bekeken worden als de hoge heuvelomgeving die zich uitstrekt over Zwartschaap en Paddenbroek in noordwestelijke richting en Berghom en Goteringen in een zuidoostelijk perspectief. Werken aan een verbetering van toegankelijkheid en inherente kwaliteit van dit gebied betekent dus dat we alle landbouwdragers in die brede radius achter hetzelfde bouwconcept krijgen.

Centraal in die benadering worden medegebruik en mede verantwoordelijkheid van mensen: de open ruimte heeft enorm aan kredietwaarde gewonnen omdat de vraag naar ontsloten gebied groter wordt. Al wie echter in de toekomst van de site Kesterheide en omgeving wil gebruik maken zal niet alleen een toegangsticket maar ook een onderhoudscontract moeten vragen en waard zijn.

In die zin komt na de sofa-avonden over de Kesterheide dit boek op een heel goed moment: alle kandidaat-genietters van dit prachtig landschap komen er aan het woord. Met hun woord bezingen zij niet alleen de purperen heide, maar bezegelen zij ook hun engagement om mee actief aan de kwaliteit mee te werken. We beseffen als gemeenschap niet voldoende welke parel we hier in het Pajottenland bezitten. Zoals in het onverslijtbaar liedje is het immers niet de bedoeling “het gordijntje dicht te schuiven” maar te denken aan de kinderen “op hun moeders schoot”.

Met een dikke proficiat aan alle “Tongsnijders” die in dit boek aan het woord komen.

Michel Doomst

Zicht op het oosten van de Kesterheide. (Foto Johnny Van Bavegem)

Inhoudstafel

Woord vooraf	3
We zijn te bescheiden over onze Purperen Heide - <i>Michel Doomst</i>	4
Inhoudstafel	6
1 Inleiding	10
Het jaar van de Kesterheide - <i>Alwin Loeckx</i>	11
2 Tongsnijders: verhalen en legendes over de Kesterheide	12
De tongsnijders van de heide - <i>Frans Peetermans</i>	13
Volksverhalen uit de streek - <i>Sabine Libaut</i>	29
3 Homo Sapiens Kesterthalensis: oude bewoners van de Kesterheide	42
Prehistorische aanwezigheid op de Kesterheide - <i>Luk Beeckmans / René Borremans</i>	43
In Romeinse toga en op sandalen - <i>Piet Chrispeels</i>	55
4 Déjeuner sur l'heide: de Kesterheide als inspiratie voor kunstenaars	64
De Kesterheide inspireert - <i>Alwin Loeckx</i>	66
5 Druïden, Epona en kruisen: religie en bezinning	70
De processie van de Heilige Drievuldigheid - <i>Jef Vrancken / Willy Juwet</i>	71
Pervivo - <i>Veerle Maebe</i>	75
Het kruis op de heide - <i>Frans Peetermans</i>	79
6 Onze Groene Parel: natuurwaarde van de Kesterheide	84
De Homo Kesterheidensis - <i>Bart Van Camp</i>	85
Trekten op de Kesterheide - <i>Lieven Decrick</i>	110
Fauna en flora - <i>Lieven Decrick</i>	113
Onze groene parel - <i>Bart Van Camp</i>	117
De Paddenbroek - <i>Piet Chrispeels</i>	123

7 Café De Geelgors	132
Tongsneyder Heidebier - <i>Alwin Loeckx</i>	133
Twee waterreservoirs VMW - <i>Info VMW</i>	137
8 Soldaten op de Heide: militaire geschiedenis van de Kesterheide	138
Militairen op de Kesterheide - <i>Pat Delrue</i>	139
Kester: Landdagen, VNV en Staf De Clerq - <i>Frank Seberechts</i>	148
De ijzeren Man - <i>Johnny Van Bavegem</i>	152
Satcom SGT-F1 Kester - <i>Thierry De Buyser</i>	158
9 In een groen stationnetje: oude trambaan	164
De tramlijn Leerbeek-Ninove - <i>René De Loecker</i>	165
10 Op het Dak van de Wereld: natuurkrachten en mensen vormen de Kesterheide	170
Waarvan getuigt de Kesterberg? - <i>Rik Houthuys</i>	171
11 Paradijsvruchten: hoogstamfruit	184
Het verleden van de Paddenbroek - <i>Piet Chrispeels</i>	185
12 Overzicht voorbije activiteiten 2009-2010	196

1

Inleiding

HET JAAR VAN DE KESTERHEIDE

Alwin LOECKX

Het Regionaal Landschap, Natuurpunt Pajottenland, cultuurraad en gemeente Gooik en meer dan 30 verenigingen richtten van maart 2009 tot maart 2010 alle schijnwerpers op de Kesterheide. Dit was een initiatief van Natuurpunt Pajottenland dat al gauw brede steun kreeg want meer dan 2000 Gooikenaars en Pajotten deden mee met liefst 60 activiteiten op, over, onder, naast of met zicht op de Kesterheide. Tijdens het ‘Jaar van de Kesterheide’ werd het gebied dan ook uitgebreid beklommen, bewonderd, geproefd en ontdekt.

Dit (on-) verwachte succes heeft laten zien dat de Kesterheide - met een unieke mix van cultuur, landschap, natuur, geschiedenis... - een breed publiek het hele jaar door kan boeien. Alle Kesterheide-activiteiten van verenigingen werden gepromoot in vier seizoenbrochures en stonden op www.kesterheide.be. Het Regionaal Landschap organiseerde tweemaandelijks ‘Op de Sofa van de Kesterheide’ vertelavonden, als rode/groene draad doorheen het Jaar van de Kesterheide.

Het cultuurbeleidsplan van de gemeente Gooik besteedt veel aandacht aan samenwerken en “over het muurtje kijken”. De Kesterheide leent zich blijkbaar uitstekend tot samenwerking en creatieve ideeën. Al de activiteiten van het Jaar van de Kesterheide hebben een schat aan ruw materiaal opgedolven dat als basis diende voor dit boek en de Kesterheide-box.

Op het einde van dit boek geven we nog eens het overzicht van alle activiteiten, als dankbetuiging aan de organiserende verenigingen en enthousiaste deelnemers.